

Aabenraa, den 6. februar 2013

Aabenraa Kommune
Kultur- og Fritidsudvalget
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

Ansøgning om tilskud til etablering og drift af *Studiecentrum for Sønderjyllands Historie*

Aabenraa er et naturligt centrum for forskning i Sønderjyllands historie. Her findes talrige institutioner, som fra hver sit hjørne beskæftiger sig med emnet: Landsarkivet for Sønderjylland, Museum Sønderjyllands afdelinger for lokalhistorie, kulturhistorie og kunst, Archiv/Forschungsstelle der deutschen Minderheit, Deutsches Schulmuseum Nordschleswig og Jebesen & Jessen Historical Archives. Byen er tillige hjemsted for Historisk Samfund for Sønderjylland og Aabenraa Byhistoriske Forening.

På de nævnte institutioner dyrkes der i større eller mindre grad forskning. Siden Institut for Grænseregionsforskning indlemmelse i Syddansk Universitet og flytning til Sønderborg har byen imidlertid savnet en institution, som har forskningen som sit primære formål. Dette savn ønsker vi at afbøde ved oprettelsen af *Studiecentrum for Sønderjyllands historie i Aabenraa*.

Initiativtagerne til Studiecentret er fhv. borgmester Jørgen Witte og undertegnede.

Studiecentrum for Sønderjyllands Historie skal have til formål at fremme forskningen i Sønderjyllands historie og i emner, som står i nær berøring hermed, jfr. vedlagte udkast til vedtægter.

For at undgå et tungt apparat med bestyrelse, ledelse, sekretariat, bygningsdrift, forlagsvirksomhed etc. er det hensigten, at Studiecentret placeres på Landsarkivet for Sønderjylland. Her findes ledige kontorlokaler, som Studiecentret kan leje på fordelagtige vilkår, mens kontorinventar, bibliotek og mødelokaler stilles frit til rådighed. De afhandlinger, som bliver resultatet af Studiecentrets virksomhed, søges primært udgivet i bog- eller artikelform hos Historisk Samfund for Sønderjylland.

Det er ikke tanken direkte at ansætte forskere eller andre medarbejdere i Studiecentrets regi. Forskere kan tilknyttes som frie forskere uden løn, som gæsteforskere på samme vilkår eller som forskere ansat ved Landsarkivet eller andre steder. Flere forskere har allerede ønsket tilknytning til centret fra dettes start, se vedlagte bilag med korte biografier.

Udgifterne til etablering og drift søges således holdt på et minimum. Der vedlægges et budget, hvoraf det fremgår, at de årlige driftsomkostninger beløber sig til 53.050 kr.

Studiecentrum for Sønderjyllands Historie i Aabenraa tillader sig hermed at ansøge Aabenraa Kommune om et årligt tilskud til fuld dækning af disse driftsomkostninger fra og med 2013. Udgifterne til etablering forventes at kunne holdes inden for tilskuddet for 2013, eftersom Studiecentret først forventes at indlede sin virksomhed pr. 1. juli.

Med venlig hilsen

Hans Schultz Hansen
Arkiv- og forskningsleder, dr.phil.
Landsarkivet for Sønderjylland

Udkast til:
Vedtægter for
Studiecentrum for Sønderjyllands Historie i Aabenraa

§ 1. Navn og hjemsted

Institutionens navn er "Studiecentrum for Sønderjyllands Historie i Aabenraa". Det har hjemsted på Landsarkivet for Sønderjylland, Haderslevvej 45, 6200 Aabenraa

§2. Formål

Studiecentrum for Sønderjyllands Historie har til formål at fremme forskningen i Sønderjyllands historie og i emner, som står i nær berøring hermed. Formålet søges opnået ved:

- tilknytning af velkvalificerede forskere til studiecentret og opbygning af et forskernetværk
- formulering af forskningsprojekter, navnlig sådanne, der har deres empiriske grundlag i Landsarkivet for Sønderjyllands samlinger
- løbende diskussioner af foreløbige forskningsresultater
- udarbejdelse af historiske afhandlinger på højt videnskabeligt niveau med henblik på udgivelse hos anerkendte forlag, fortrinsvis Historisk Samfund for Sønderjylland
- afholdelse af seminarer, workshops, kollokvier, foredrag o.l. fortrinsvis på Landsarkivet

§ 3. Tilknytning af forskere

Til Studiecentrum for Sønderjyllands Historie kan knyttes velmeriterede forskere, fortrinsvis inden for historie. Tilknytning kan ske som:

- fri forsker, der ikke oppebærer løn
- forsker ansat ved en forskningsinstitution, som arbejder med et emne inden for Studiecentrets område og i en periode ønsker at gøre brug af dettes faciliteter
- forsker fast eller midlertidigt ansat ved Landsarkivet for Sønderjylland
- gæsteforsker

Tilknytning som forsker sker efter ansøgning og godkendelse hos Studiecentrets ledelse (se nedenfor). I forbindelse med ansøgningen skal der dels redegøres for forskerens kvalifikationer, dels for det projekt eller de projekter, den pågældende agter at arbejde med.

Tilknytning som forsker forudsætter, at den pågældende er villig til at indgå i en løbende diskussion af egne og øvrige tilknyttede forskeres projekter og foreløbige forskningsresultater.

Endvidere er det en betingelse for udnyttelse af Studiecentrets faciliteter, at den pågældende med en rimelig kontinuitet arbejder med sit forskningsprojekt og frembringer forskningsresultater.

§ 4. Studiecentrets faciliteter

Studiecentret tilbyder de tilknyttede forskere følgende faciliteter:

- kontorplads efter nærmere fordeling hos Studiecentrets ledelse (se nedenfor)
- så fri adgang til Landsarkivets arkivalier, som Statens Arkivers bestemmelser herom tillader
- adgang til Landsarkivets bibliotek
- mødelokaler med tilhørende udstyr efter nærmere aftale med Landsarkivet
- IT-faciliteter, herunder internetadgang
- kopieringsmulighed

§ 5. Studiecentrets finansiering

- Studiecentrets udgifter til leje af to kontorer, varme, el, vand, rengøring m.m. dækkes ved et årligt tilskud fra Aabenraa Kommune.
- De nævnte udgifter udregnes som en procentandel af Landsarkivets udgifter til samme, svarende til de to kontorers andel af arkivets samlede BBR-areal.
- Studiecentrets faste omkostninger til IT-faciliteter, internetforbindelse, hjemmesidehosting m.m. dækkes ligeledes ved et årligt tilskud fra Aabenraa Kommune
- Studiecentrets brug af Landsarkivets bibliotek og mødelokaler sker uden omkostninger for centret
- Studiecentret kan derudover søge sine udgifter i forbindelse med de enkelte forskningsprojekter dækket via fondstilskud

§ 6. Studiecentrets ledelse

Studiecentrets ledelse udgøres af arkivlederen ved Landsarkivet for så vidt angår:

- De fysiske rammer og forhold i relation hertil
- Adgangen til arkivalier i Landsarkivets magasiner
- Forskningsledelse i relation til Landsarkivets faste og midlertidigt tilknyttede forskere

Studiecentrets ledelse udgøres af arkivlederen og de tilknyttede forskere i fællesskab for så vidt angår:

- Tilknytning af forskere
- Godkendelse af forskningsprojekter efter forslag fra de enkelte tilknyttede forskere
- Løbende diskussion af forskningsresultater
- Afholdelse af øvrige forsknings- og formidlingsaktiviteter

§ 7. Samarbejdspartnere - repræsentantskab

Studiecentret arbejder nært sammen med arkiver, biblioteker, museer og forskningsinstitutioner i Aabenraa og Sønderjylland i øvrigt såvel nord som syd for grænsen. For at sikre en tæt kontakt til disse institutioner oprettes et repræsentantskab bestående af et medlem udpeget fra hver af følgende institutioner:

- Landsarkivet for Sønderjylland
- Historisk Samfund for Sønderjylland
- Museum Sønderjylland - ISL
- Museum Sønderjylland – Kulturhistorie Aabenraa
- Archiv/Forschungsstelle der deutschen Volksgruppe
- Deutsches Schulmuseum Nordschleswig
- Jebesen & Jessen Historical Archives
- Aabenraa Byhistorisk Forening
- Aabenraa Kommune

Repræsentantskabet mødes årligt i første kvartal og får forelagt forskningsplanen for det påbegyndte år og årsberetningen fra det afsluttede til udtalelse. Øvrige møder kan holdes efter behov.

Forskere tilknyttet Studiecenter for Sønderjyllands Historie i Aabenraa

Følgende forskere har tilkendegivet interesse for at være tilknyttet Studiecentret straks fra dettes etablering:

Frie forskere:

Lars N. Henningsen (f. 1950), dr.phil., fhv. arkiv- og forskningschef ved Studieafdelingen ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig i Flensborg. Lars N. Henningsens omfattende videnskabelige produktion omfatter bl.a. disputatsen *Provinsmatadorer fra 1700-årene* (1985) og andre bøger som *Fattigvæsnet i de sønderjyske købstæder 1736-1841* (1978), *Kirke og folk i grænselandet. Dansk Kirke i Sydslesvig 1921-1996* (1996) samt *Sprog og kirke. Dansk gudstjeneste i Flensborg 1588-1921* (2006, s.m. Johann Runge). Dertil kommer bidraget om tiden 1721-1814 i *Sønderjyllands historie 1* (2008). Han arbejder p.t. med agendestrident i slutningen af 1700-tallet i Sønderjylland.

Jørgen Witte (f. 1946), mag.art., fhv. borgmester, tidligere arkivar ved Landsarkivet for Sønderjylland. Har bl.a. skrevet *Aabenraa bys historie bind 4* (1985, s.m. Henrik Becker-Christensen) og en bog om Rosendal gods på Sjælland samt større artikler om *Den slesvigske Forening* (1975-76) og *København-Bonn-Erklæringerne: den statspolitiske baggrund* (2005) m.m. Han arbejder p.t. med meningsdannelsen under den sene enevælde.

Forskere ved Landsarkivet:

Hans Schultz Hansen (f. 1960), dr.phil., arkivleder samt forskningsleder for Statens Arkiver. Adjungeret professor ved Syddansk Universitet. Har bl.a. skrevet bøgerne *Det nordslesvigske landbrug og den danske bevægelse 1880-1914* (1985), *Danskheden i Sydslesvig 1840-1918* (1990), *Det sønderjyske landbrugs historie 1830-1993* (1994) og en bog om Landeværnet foruden disputatsen *Hjemmetyskheden i Nordslesvig 1840-1918 1-2* (2005) samt bidraget om tiden 1815-1918 i *Sønderjyllands historie 2* (2009).

Leif Hansen Nielsen (f. 1955), ph.d., arkivar og seniorforsker. Har skrevet bogen *Ad industriens Vej. Studier i den slesvig-holstenske industri 1864-1914* (2007), bidrag til *Ribe bys historie* (2010), artikler om udvandring, tyske flygtninge i Aabenraa, Aabenraa-virksomheder m.m. Ud giver i foråret 2013 en bog om de tyske flygtninge i Sønderjylland 1945-49.

Forsker ved Museum Sønderjylland – ISL:

Kim Furdal (f. 1959), ph.d., museumsinspektør. Har bl.a. skrevet bøgerne *Fra preussiske landkommuner til danske sognekommuner* (1999), *Erhvervsuddannelser i grænselandet* (2005) og *Aabenraa Svømme- og Idrætscenter 1948-1986* (2006) samt ph.d. afhandlingen *Kampen om lokalhistorien* (2012).

Gæsteforsker:

Erik Nørr (f. 1944), dr.phil., arkivar og seniorforsker ved Rigsarkivet. Har beskæftiget sig indgående med sønderjysk historie, navnlig skolehistorie. Hans sønderjyske hovedværk er bogen *Genforeningens bedste gave. Skoleordning og amtsskolekonsulenter i Sønderjylland og i Danmark 1920-1963* (2003). Hertil kommer en mindre bog *Så længe I holder fast i os, vil vi holde fast i jer. De sønderjyske foreninger i Køge og i Roskilde amt 1889-2001* (2002) samt artikler i *Sønderjyske Årbøger* og *Sønderjysk Månedsskrift*. Han arbejder p.t. med sønderjysk skolehistorie i 1900-tallet.

Endvidere har fhv. studielektor Immo Doege og generalkonsul, dr.phil. Henrik Becker-Christensen vist interesse for at indgå i Studiecentret på et senere tidspunkt.

Budget for

Studiecentrum for Sønderjyllands Historie i Aabenraa

Årlige driftsudgifter:

Husleje, el, varme, vand, rengøring for to kontorer på 20 + 30 m ² 1)	38.050 kr.
IT-abonnementer, hosting af hjemmeside, forbrugsstoffer, møder 2)	15.000 kr.
I alt	53.050 kr.

Etableringsudgifter:

- Kontorinventar stilles uden omkostninger til rådighed af Landsarkivet
- Indkøb af fire bærbare PC'er, licenser, 1 fælles laserprinter – evt. brugt fra Aabenraa Kommune
- Udvidelse af trådløs netforbindelse fra læsesal til kontorer
- Udarbejdelse af hjemmeside

Ved etablering af Studiecentret pr. 1. juli 2013 vil etableringsudgifterne modsvare det beløb, der spares af den årlige driftsbevilling ved igangsætning et halvt år inde i 2013.

Noter:

- 1) Husleje samt udgifter til varme, el, vand og rengøring beregnes ud fra det areal, som Studiecentret optager i forhold til Landsarkivets samlede areal:

Husleje 2013	2.331.000 kr.
Driftsudgifter i tilknytning hertil	173.000 kr.
El	192.000 kr.
Varme	213.000 kr.
Vand	9.000 kr.
Rengøring	222.000 kr.
I alt	3.140.000 kr.
Areal ifølge BBR inkl. tag og kælder Landsarkivet i alt	4.126 m ²
Pris pr m ²	761 kr.
Pris for 30 + 20 m ² to dobbeltkontorer	38.050 kr.

Samme fordelingsnøgle anvendes bl.a. for Aarhus Stadsarkiv, der har til huse på Erhvervsarkivet.

- 2) Anslået beløb